ส.ท.
ท.๑

หัวข้อหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

ชั้นมัธยมปีที่ ๑

(รวบรวมตามหลักสูตรใหม่)

ของ

นายสุภาพ ปาลบุตร

ครู ร.ร. มัธยมสุขุมาลัย

พิมพ์ครั้งแรก ๑๐๐๐ ฉะบับ

พ.ศ. ๒๔๙๑

ราคาเล่มละ ๑๐ สตางค์

พิมพ์และจำหน่ายที่โรงพิมพ์ยิ่งศิริ

ถนนเจริญกรุง มุมถนนอุณากรรณ

สงวนลิขสิทธิ์

๑๐ มี.ค. ๔๑

172.1
ส838ห

ท 174
ส

1 เม.ย. 2543

หัวข้อหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

ชั้นมัธยมปีที่ ๑

(รวบรวมตามหลักสูตรใหม่)

ของ

นายสุภาพ ปาลบุตร

ครู ร.ร. มัธยมสุขุมาลัย

พิมพ์ครั้งแรก ๑๐๐๐ ฉะบับ

พ.ศ. ๒๔๙๑

ราคาเล่มละ ๑๐ สตางค์

พิมพ์และจำหน่ายที่โรงพิมพ์ยิ้มศรี

ถนนเจริญกรุง มุมถนนอุณากรรณ

สงวนลิขสิทธิ์

เลขห้อง E14 172.)
เลขหมู่ ส838ย
เลขทะเบียน

๑๕ มิ.ค. ๙๑

คำนำ

เนื่องด้วยปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ข้าพเจ้าต้องทำหน้าที่สอนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมชั้นมัธยมต้น จำเป็นต้องเตรียมการสอน พอสิ้นปีการเตรียมการสอนเป็นผลสำเร็จเต็มตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ข้าพเจ้าคิดว่าหากรวบรวมแก้ไขพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มแล้วอาจจะเป็นประโยชน์ต่อท่านที่มีหน้าที่สอนวิชาประเภทนี้และต่อนักเรียนบ้าง ทั้งเพื่อจะให้ติดต่อกับหนังสือหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมชั้นประถมปีที่ ๓ และที่ ๔ ที่ข้าพเจ้าได้รวบรวมพิมพ์ขึ้นแล้วนั้นด้วย จึงตกลงใจจัดรวบรวมพิมพ์ขึ้นเป็นเล่ม ให้ชื่อว่าหัวข้อหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมชั้นมัธยมปีที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ รวม ๓ เล่ม ในเล่มหนึ่ง ๆ แบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ ภาคหน้าที่พลเมืองและภาคศีลธรรม มีคำถามตัวอย่างท้ายบททุก ๆ บท การรวบรวมได้จัดให้ตรงตามประมวลทุก ๆ ข้อ และอธิบายหัวข้อนั้น ๆ อย่างย่อ ๆ เพื่อให้เหมาะและสะดวกต่อการจดจำ อายุและความสามารถของนักเรียนในชั้นนี้ที่จะเข้าใจได้เท่านั้น ส่วนวิธีการณ์แห่งการสอนที่จะให้พิศดารยิ่งขึ้นนั้น ขอให้เป็นภาระของ

ท่านที่มีหน้าอบรมวิชาประเภทนี้โดยฉะเพาะ อนึ่งในการรวบรวม แม้จะพยายามค้นคว้าหามาด้วยความระมัดระวังเพียงไรก็ตาม ข้อบกพร่องต่างๆย่อมมีอยู่บ้างเป็นธรรมดา จึงหวังว่าคงจะได้รับอภัย และความกรุณาจากท่านที่จะตักเตือนข้อบกพร่องนั้น ๆ ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

สุภาพ ปาลบุตร

ธนบุรี

สิงหาคม ๒๔๘๑

บัญชีเรื่อง

ภาค ๑ หน้าที่พลเมือง หน้า

บทที่ ๑ หน้าที่พลเมือง ๑

บทที่ ๒ ระบอบรัฐธรรมนูญ ๑๐

บทที่ ๓ การปกครอง ๑๔

บทที่ ๔ วันสำคัญ ๑๙

ภาค ๒ ศีลธรรม

บทที่ ๑ ความซื่อตรง ๒๓

บทที่ ๒ น้ำใจนักกีฬา ๒๖

บทที่ ๓ ความสุภาพอ่อนน้อม ๒๙

บทที่ ๔ ความกตัญญูกตเวที ๓๕

บทที่ ๕ ความมัธยัสถ์ ๓๙

บทที่ ๖ ความอุตสาหะ ๔๒

บทที่ ๗ ความสามัคคี ๔๕

บทที่ ๘ ศาสนา ๔๗

ภาค ๑
หน้าที่พลเมือง

บทที่ ๑ หน้าที่พลเมือง

ก. หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อครอบครัว หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อครอบครัวนั้นมีดังนี้ คือ

๑. เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่ตามลำดับ ผู้ใหญ่ตามลำดับที่ควรเคารพและเชื่อฟังนั้นได้แก่ บู่ย่า ตายาย บิดามารดา พี่ บ้า น้า อาว์ เป็นต้น เหตุที่เราจะต้องเคารพและเชื่อฟังเพราะว่าท่านเหล่านี้ เป็นผู้อุปการเลี้ยงดูเราให้ได้รับความสุขอยู่เสมอ แนะนำสั่งสอนเราให้ประพฤติแต่ในทางที่ดีที่ชอบ สิ่งไหนไม่ดีไม่ควรประพฤติ ท่านก็ห้ามปรามมิให้กระทำสิ่งนั้น ฉะนั้นเราจำเป็นต้องประพฤติตนให้เป็นผู้ที่อยู่ในโอวาทคำสอนของท่าน ไม่หัวแข็งและดื้อดึง เหล่านี้จึงจะได้ชื่อว่าเคารพและเชื่อฟัง

๒. ช่วยทำการงานทางบ้าน เพราะการช่วยทำการงานทางบ้านเป็นการฝึกหัดนิสสัยให้เป็นคนขยันขันแข็งและเคยชินต่อกิจการนั้น ๆ ทั้งเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองด้วย กิจการต่าง ๆ ที่นักเรียนพอจะช่วยผู้ปกครองทำนั้นได้แก่ กวาดเรือน ถูเรือน ตักน้ำ ผ่าฟืน เทกะโถน จ่ายตลาด ทำกับข้าว รดต้นไม้ เหล่านี้เป็นต้น

๓. กระทำดีต่อบุคคลอื่น ข้อนี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้รู้จักวิธีผูกน้ำใจคนข้างเคียงและบุคคลอื่น ให้มีความรักใคร่นับถือในครอบครัวของตน การทำดีต่อบุคคลอื่นนี้อาจแสดงได้ทั้งทางกาย วาจา และใจ เช่นแสดงกิริยาสุภาพอ่อนน้อม ให้บันสิ่งของกันกินกันใช้ พูดจาไพเราะอ่อนหวาน นึกคิดแต่ในสิ่งที่ดีที่ชอบ ไม่คิดอิจฉาริษยาหรือคิดเพื่อเป็นการเบียดเบียนผู้อื่นเป็นต้น

๔. ระวังรักษาทรัพย์สมบัติของพ่อแม่และของตนเองให้ดี ทรัพย์สมบัติของพ่อแม่และของตนเองนั้นได้แก่เงินทองและเครื่องใช้สอยต่าง ๆ สิ่งของเครื่องใช้เหล่านี้เป็นสิ่งที่พ่อแม่ได้พยายามหามาด้วยความเหนื่อยยากต้อง

อาบเหงื่อต่างน้ำ ฉะนั้นเราต้องระวังรักษาไว้ให้ดี คือ ระวังอย่าให้แตกหัก ฉีกขาด เสียหายได้เร็ว ไม่ใช้จ่ายเงินทองให้หมดเปลืองไปในทางที่ไม่เป็นประโยชน์เป็นต้น

ข. หน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อโรงเรียน หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อโรงเรียนนั้นมีดังนี้ คือ

๑. เคารพและเชื่อฟังครูอาจารย์และหัวหน้า เหตุที่ต้องเคารพและเชื่อฟังครูอาจารย์และหัวหน้า เพราะครูอาจารย์ได้อบรมสั่งสอนเราให้ประพฤติแต่ในทางที่ดีที่ชอบ และให้การศึกษาเล่าเรียนแก่เรา ส่วนหัวหน้าก็เป็นผู้ดูแลและควบคุมชั้นให้เรียบร้อยแทนครูในเมื่อครูไม่อยู่ ฉะนั้นเราจำเป็นจะต้องเคารพและเชื่อฟังครูอาจารย์และหัวหน้า คือปฏิบัติตามคำสั่งสอน ไม่ดื้อดึงหัวแข็ง พูดจาให้ไพเราะอ่อนหวานเหล่านี้เป็นต้น

๒. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เหตุที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เพราะข้อบังคับของโรงเรียนตั้งขึ้นเพื่อรักษาความเรียบร้อยของนักเรียน เป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง ฉะนั้นนักเรียนทุกคนต้องปฏิบัติตาม คือไม่ฝ่าฝืนระเบียบและ

ข้อบังคับ หรือเมื่อเห็นนักเรียนคนใดประพฤติผิดระเบียบข้อบังคับ ก็ช่วยกันห้ามปรามและแนะนำสั่งสอนให้ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนนั้น ๆ

๓. ช่วยทำการงานของโรงเรียน เช่นช่วยจัดและรักษาเครื่องใช้และสถานที่ของโรงเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดงดงามอยู่เสมอ ช่วยทำชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนในทางกีฬา ช่วยในการกาชาดและงานลูกเสือเป็นต้น

๔. ช่วยระวังรักษาทรัพย์สมบัติของโรงเรียน ทรัพย์สมบัติต่าง ๆ ของโรงเรียนได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ ม้ารองนั่ง โต๊ะเขียนหนังสือ กระดานดำ ห้องเรียน ห้องอาหาร สนามหญ้า และห้องส้วม สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์และให้ความสะดวกแก่นักเรียนมาก ฉะนั้นนักเรียนต้องช่วยกันระวังรักษาอย่าให้ชำรุดหักพัง และเสียหายได้

ค. หน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาคม หน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาคมนั้นมีดังนี้

๑. สุภาพต่อชนทั่วไป ได้แก่การแสดงกิริยาวาจาให้เรียบร้อยต่อชนทั่วไป เช่นไม่ถือตัวและเย่อหยิ่งจองหอง

พูดจาไพเราะอ่อนหวานไม่หยาบโลนเป็นต้น

๒. กระทำดีต่อเพื่อนนักเรียนและเพื่อนบ้าน ได้แก่การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อกัน เช่นไม่พูดปดจะทำอะไรก็ทำตามตรง ไม่คดโกงหรือล่อลวงเขาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน ช่วยเหลือในเมื่อเขามีทุกข์ร้อน ให้ปันสิ่งของกันกินกันใช้ตามสมควร ไม่คิดเอารัดเอาเปรียบกัน ไม่ลบหลู่ดูถูกซึ่งกันและกัน เหล่านี้เรียกว่ากระทำดีต่อเพื่อนนักเรียนและเพื่อนบ้าน

๓. ช่วยเหลือบุคคลอื่นในเมื่อมีโอกาส เช่นช่วยพยาบาลคนเป็นลม ช่วยจูงคนแก่หรือคนพิการข้ามถนน ช่วยคนตกน้ำ ไฟไหม้ ช่วยผู้ที่ถูกน้ำท่วม ช่วยออกทุนทรัพย์เพื่อทำประโยชน์ต่อบุคคลทั่ว ๆ ไป หรือทำบุญให้ทานแก่คนขัดสนและคนพิการตามควรแก่กำลังความสามารถ และตามโอกาสที่จะทำได้

๔. ช่วยระวังรักษาทรัพย์ของบุคคลอื่น เช่นช่วยเฝ้าสิ่งของต่าง ๆ ของผู้ที่ถูกไฟไหม้ ช่วยดูแลสิ่งของของเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงในเมื่อเจ้าของไม่อยู่ หรือ

ช่วยขนของหนีน้ำ เช่นช่วยเกี่ยวข้าวให้แก่ชาวนาที่ถูกน้ำท่วมเป็นต้น

ง. หน้าที่ที่จะพึงปฏิบัติต่อชาติ หน้าที่ที่จะพึงปฏิบัติต่อชาติที่ควรเรียนรู้ในเบื้องต้นนี้มีดังนี้ คือ

๑. เคารพต่อกฎหมายและคำสั่งของเจ้าหน้าที่ กฎหมายคือข้อบังคับหรือบทบัญญัติซึ่งตั้งไว้ เพื่อรักษาสิทธิของพลเมือง และเพื่อให้พลเมืองรู้ว่าตนมีหน้าที่จะต้องกระทำอย่างไร เคารพต่อกฎหมายคือประพฤติตนให้เป็นไปตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ได้แก่ ตำรวจ ผู้พิพากษา นายอำเภอ เป็นต้น เคารพต่อคำสั่งของเจ้าหน้าที่คือปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ โดยไม่ขัดขืนหรือติเตียน เหตุที่ต้องเคารพต่อคำสั่งของเจ้าหน้าที่ เพราะเจ้าหน้าที่นั้น ๆ เป็นผู้รักษาความเรียบร้อยให้เป็นไปตามกฎหมาย และกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

๒. กระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อชาติ เช่นเป็นลูกเสือ สมาชิกอนุสภากาชาด ยุวชนและทหาร เพราะเป็นการฝึกหัดนิสัยให้เป็นคนแข็งแรง อดทน รู้ระเบียบข้อบังคับและวินัย ก่อให้เกิดความสามัคคี รู้หลักอนามัย

และรู้จักการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ทั้งมีโอกาสที่จะทำประโยชน์ให้แก่ชาติ ช่วยเหลือชาติและเพื่อนร่วมชาติได้มากกว่าบุคคลอื่นด้วย

๓. เคารพต่อประมุขของชาติ ธงมหาราช ธงประจำกองทหาร ธงประจำกองลูกเสือ และธงชาติ ประมุขของชาติคือพระมหากษัตริย์อันเป็นหัวหน้าแห่งชาวไทย ส่วนธงต่าง ๆ เช่นธงมหาราช ธงประจำกองทหาร ธงประจำกองลูกเสือ และธงชาติ เหล่านี้ก็เป็นเครื่องหมายแทนชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ของเราชาวไทยนั่นเอง เราทุกคนต้องแสดงความเคารพต่อประมุขของชาติ คือไม่คิดหรือทำการประทุษร้ายต่อพระองค์ และเคารพต่อธงต่าง ๆ คือเทอดไว้ที่สูงเสมอ ไม่เหยียบย่ำหรือข้ามกราย ไม่กล่าวคำหมิ่นประมาทหรือทำการล่วงเกินอย่างใด ๆ ต่อธงชาติ เมื่อพบปะธงต่าง ๆ ณที่ใดต้องทำการเคารพทันที ทำการป้องกันเพื่อรักษาเกียรติยศของธงชาติและธงประจำกองต่าง ๆ ไว้ประดุจชีวิตของเรา

๔. ช่วยเหลือชาติและระวังรักษาทรัพย์สินของชาติ เช่นช่วยเหลือชาติในการเสียภาษีอากรต่าง ๆ ให้แก่ชาติ

เพื่อชาติจะได้มีทุนสำหรับจับจ่ายในการป้องกันประเทศ รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และทำการทะนุบำรุงประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้น ส่วนทรัพย์สินต่าง ๆ ของชาติก็คือทรัพย์สินของพวกเราโดยทั่วไป เมื่อเกิดความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น เราทุก ๆ คนก็ต้องได้รับความเสียหายร่วมอยู่ด้วย ฉะนั้นเราจำเป็นต้องช่วยกันระวังรักษาทรัพย์สินของชาติไว้ คือช่วยกันดูแลและป้องกันมิให้ทรัพย์สินนั้น ๆ เสียหายด้วยประการใด ๆ

คำถามทวน

๑. จงบอกหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อครอบครัวมาสัก ๔ ข้อ

๒. ประพฤติอย่างไรจึงเรียกว่าเคารพและเชื่อฟัง

๓. ผู้ใหญ่ตามลำดับนั้นคือใครบ้าง เหตุไรจึงต้องเคารพและเชื่อฟัง

๔. การช่วยทำการงานทางบ้านนั้นมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

๕. การงานทางบ้านที่เราพอจะช่วยทำได้นั้นมีอะไรบ้าง

๖. การที่ผู้ใหญ่สั่งสอนให้เรากระทำดีต่อบุคคลอื่นนั้นเพื่อประสงค์อะไร

๗. การทำดีต่อบุคคลอื่นนี้แสดงได้กี่ทาง ทางไหนบ้างอธิบาย

๘. อย่างไรเรียกว่ารู้จักระวังรักษาทรัพย์สินของพ่อแม่และของตนเอง

๙. หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อโรงเรียนนั้นมีอะไรบ้าง

๑๐. เหตุไรจึงต้องเคารพและเชื่อฟังครูอาจารย์และหัวหน้า และประพฤติอย่างไรจึงเรียกว่าเคารพและเชื่อฟัง

๑๑. จงบอกหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาคมมาสัก ๔ ข้อ และอธิบายหัวข้อนั้น ๆ มาโดยย่อด้วย

๑๒. หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อชาตินั้นมีอะไรบ้าง

๑๓. เคารพต่อกฎหมายและคำสั่งของเจ้าหน้าที่นั้นคืออย่างไร ?

๑๔. เหตุไรจึงต้องเคารพต่อกฎหมายและคำสั่งของเจ้าหน้าที่

๑๕. กระทำตนอย่างไรจึงจะเป็นประโยชน์ต่อชาติ

๑๖. เหตุไรจึงต้องเคารพต่อประมุขของชาติ ธงมหาราช ธงประจำกองทหาร ธงประจำกองลูกเสือและธงชาติ

๑๗. การเคารพต่อประมุขของชาติ ธงมหาราช ธงประจำกองทหาร ธงประจำกองลูกเสือและธงชาตินั้นทำอย่างไร ?

๑๘. เราจะช่วยเหลือชาติได้อย่างไรบ้าง

๑๙. เหตุไรจึงต้องระวังรักษาทรัพย์สินของชาติ

บทที่ ๒ ระบอบรัฐธรรมนูญ

ก. ระบอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามได้มาอย่างไรและเมื่อไร ก่อนวันที่๒๔มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕

ประเทศสยามมีการปกครองอย่าง 'สมบูรณาญาสิทธิราชย์' คือมีพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจสิทธิขาดเหนือกฎหมาย การปกครองแบบนี้เหมาะแก่พลเมืองที่ยังไม่เจริญ ยัง

ไม่มีความรู้ในการปกครองตนเองพอ นับว่าพ้นกาลสมัย ทั้งการปกครองแบบเก่านี้ราษฎรมิได้มีส่วนรู้เห็นในกิจการของบ้านเมืองด้วย ต่อมาเมื่อวันที่๒๔มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕ ได้มีบุคคลคณะหนึ่งเรียกว่า 'คณะราษฎร' มีนายพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นหัวหน้า ร่วมใจกันทำการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลเก่า เพื่อรับพระราชทานการปกครองอย่างระบอบรัฐธรรมนูญ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ จึงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉะบับชั่วคราวให้เมื่อ วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามฉะบับถาวรได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่๑๐ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นหลักการปกครองของสยามสืบมาจนทุกวันนี้

ข. <u>บทบัญญัติสำคัญในรัฐธรรมนูญ</u> บทบัญญัติที่สำคัญในรัฐธรรมนูญที่ควรเรียนรู้ในชั้นนี้มีดังนี้ คือ

๑. <u>อำนาจอธิปไตย</u> อำนาจธิปไตยคืออำนาจสูงสุดเป็นอำนาจที่ได้มาจากปวงชนชาวสยาม มิได้เป็นอำนาจของบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยฉะเพาะ พระมหากษัตริย์

ผู้เป็นประมุขแห่งปวงชน ทรงใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชนตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

๒. อำนาจอธิปไตยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

(๑) อำนาจนิติบัญญัติ ได้แก่อำนาจออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับพลเมือง อำนาจนี้เป็นหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ร่างกฎหมายขึ้น

(๒) อำนาจบริหารราชการแผ่นดิน คืออำนาจจัดการปกครองประเทศให้เป็นไปตามกฎหมาย เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารงานส่วนนี้

(๓) อำนาจตุลาการ คืออำนาจพิจารณาข้อพิพาทต่าง ๆ ระหว่างบุคคล และลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมาย อำนาจนี้เป็นหน้าที่ของศาลต่าง ๆ เป็นผู้พิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

๓. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยทางสภาผู้แทนราษฎร หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ จะเป็นกฎหมายใช้บังคับพลเมืองได้นั้นจะต้องผ่านการประชุมปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎรยินยอมให้ออกเป็นกฎหมายใช้บังคับได้แล้ว คือสภาผู้

แทนราษฎรให้คำยินยอมในการออกกฎหมายใช้บังคับ พลเมืองแทนพระมหากษัตริย์ จึงเรียกว่าพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยทางสภาผู้แทนราษฎร

๔. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินโดยทางคณะรัฐมนตรี หมายความว่าการจัดการปกครองประเทศให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารและรับผิดชอบแทนพระมหากษัตริย์ จึงเรียกว่าพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินโดยทางคณะรัฐมนตรี

๕. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการโดยทางศาล หมายความว่าการพิจารณาอรรถคดีต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของศาลโดยฉะเพาะ ศาลมีหน้าที่พิจารณาข้อพิพาทต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายโดยอิสสระในนามของพระมหากษัตริย์ จึงเรียกว่าพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการโดยทางศาล

คำถามทวน

๑. ระบอบรัฐธรรมนูญได้มาอย่างไร อธิบายโดยสังเขป

๒. อำนาจอธิปไตยคืออะไร และได้มาจากไหน

๓. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยได้อย่างไร

๔. อำนาจอธิปไตยแบ่งออกเป็นกี่ส่วน อะไรบ้าง

๕. อำนาจนิติบัญญัติคืออะไร ใครเป็นผู้ใช้อำนาจนี้

๖. อำนาจบริหารราชการแผ่นดินคืออะไร เป็นหน้าที่ของใคร

๗. อำนาจตุลาการคืออะไร เป็นหน้าที่ของใคร

๘. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางไหน และทรงใช้อย่างไร

๙. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินทางไหน และทรงใช้อย่างไร

๑๐. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางไหน และทรงใช้อย่างไร

บทที่ ๓ การปกครอง

ก. ระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม

ระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยามแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. ราชการบริหารส่วนกลาง คือราชการทั่วไปของรัฐบาล จัดระเบียบแบ่งแยกออกเป็นกระทรวงหรือทะบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียมเท่ากระทรวง

๒. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค คือราชการของรัฐบาลที่ได้แบ่งออกไปปฏิบัติในส่วนต่าง ๆ ของราชอาณาจักรสยาม จัดระเบียบเป็นจังหวัด อำเภอและตำบล ซึ่งมีข้าหลวงประจำจังหวัด นายอำเภอและกำนัน เป็นหัวหน้าของจังหวัด อำเภอและตำบลนั้น ๆ

๓. ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหรือการเทศบาลนั้น คือการจัดการปกครองท้องที่ซึ่งแยกออกจากราชการบริหารส่วนกลางมาให้ราษฎรในท้องถิ่นจัดทำเอง โดยราษฎรเลือกตั้งคณะหรือบุคคลขึ้น ให้เป็นผู้ดำเนินการในท้องที่นั้น ๆ แทนตน

ข. ราชการบริหารส่วนกลางจัดแบ่งเป็นกระทรวงหรือทะบวงการเมือง ราชการบริหารส่วนกลาง จัดระเบียบราชการบริหารออกเป็นกระทรวงรวม ๘ กระทรวง และมีทะบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียมเท่ากระทรวงอีก ๑ ทะบวง คือสำนักนายกรัฐมนตรี ทุก ๆ กระทรวงมีรัฐมนตรีเป็น

ผู้ว่าการบังคับบัญชาและรับผิดชอบ ๑ นาย เรียกว่า 'รัฐมนตรีว่าการกระทรวง' กระทรวงต่าง ๆ มีดังนี้ คือ

๑. สำนักนายกรัฐมนตรี
๒. กระทรวงกลาโหม
๓. กระทวงการคลัง
๔. กระทรวงการต่างประเทศ
๕. กระทรวงเกษตราธิการ
๖. กระทรวงธรรมการ
๗. กระทรวงมหาดไทย
๘. กระทรวงยุติธรรม
๙. กระทรวงเศรษฐการ

ค. <u>อำนาจและหน้าที่ของกระทรวงต่าง ๆ</u> กระทรวงต่าง ๆ มีอำนาจและหน้าที่ต่างกันดังนี้ คือ

๑. สำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของคณะรัฐมนตรี และราชการอื่น ๆ ซึ่งมิได้อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงหนึ่ง กระทรวงใดโดยฉะเพาะ เช่นการโฆษณา การตรวจเงินแผ่นดิน การร่างกฎหมาย การรักษาและควบคุมข้าราชการพลเรือน

ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน เป็นต้น

๒. กระทรวงกลาโหม มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร และควบคุมดูแลกิจการทหารทั้งหลาย

๓. กระทรวงการคลัง มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของประเทศ การภาษีอากร และการพัสดุ

๔. กระทรวงการต่างประเทศ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการต่างประเทศ เช่นการเจรจาทำสัญญาทางพระราชไมตรี การตั้งทูตและกงสุลประจำในต่างประเทศ เป็นต้น

๕. กระทรวงเกษตราธิการ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตร เช่นการป่าไม้ การกสิกรรม การประมงเป็นต้น

๖. กระทรวงธรรมการ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา การธรรมการ และการศิลปากร

๗. กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยว

การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร การสาธารณสุข การสาธารณูปการ คือการช่วยเหลือสงเคราะห์คนเจ็บไข้ คนพิการ คนอนาถาหาที่พึ่งมิได้ กับการปกครองท้องที่

๘. กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจและหน้าที่ทางธุรการเกี่ยวกับศาลยุติธรรม

๙. กระทรวงเศรษฐการ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจ เช่นการพาณิชย์ การรถไฟ และการไปรษณีย์โทรเลขเป็นต้น

คำถามทวน

๑. ระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรแบ่งออกเป็นกี่ส่วน อะไรบ้าง

๒. ราชการบริหารส่วนกลางคืออะไร จัดระเบียบแบ่งแยกอย่างไร

๓. ราชการบริหารส่วนภูมิภาคคืออะไร จัดระเบียบแบ่งแยกอย่างไร

๔. ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นคืออะไร

๕. ราชการบริหารส่วนกลางแบ่งหน้าที่การงานออกเป็นกี่กระทรวง อะไรบ้าง

๖. ทะบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่ากระทรวงนั้นคืออะไร

๗. จงบอกอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงต่าง ๆ มาให้ครบ

๘. การสาธารณูปการคืออะไร

บทที่ ๔ วันสำคัญ

---

๑. วันขึ้นปีใหม่ คือวันที่ระลึกในการรับปีใหม่ ตรงกับวันที่ ๑ เมษายนทุกปีไป

๒. วันที่ระลึกมหาจักรี ตรงกับวันที่ ๖ เมษายน เป็นวันที่ชนชาวสยามชุมนุมกันถวายบังคมพระบรมรูปของพระมหากษัตริย์วงศ์จักรีทุก ๆ พระองค์ที่ปราสาทพระเทพบิดรในพระบรมมหาราชวัง และที่เชิงสะพานพระพุทธยอดฟ้า โดยนิยมกันว่าเป็นวันเสวยราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

๓. วันวิสาขบูชา เป็นวันคล้าย ๆ วันประสูติ (เกิด) ตรัสรู้และปรินิพพาน (ตาย) ของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดศาสนาพุทธ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (เพ็ญเดือน ๖) ทั้ง ๓ วัน หรือกลางเดือน ๗ เมื่อมีมีอธิกมาศเติมเดือน ๘ เป็น ๒ หน

๔. วันถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า เป็นวันคล้าย ๆ วันที่กษัตริย์ ประชาชน และสาวกของพระพุทธเจ้าทำการถวายพระเพลิง (เผาศพ) พระพุทธเจ้า ตรงกับวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ หรือเดือน ๗ เมื่อมี ๘ สองหน

๕. วันเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน คือวันที่ระลึกในการที่คณะทหารบก ทหารเรือ และพลเรือน ที่เรียกว่า 'คณะราษฎร' พร้อมกันทำการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลเก่า เพื่อขอรับพระราชทานการปกครองอย่างระบอบรัฐธรรมนูญ ตรงกับวันที่ ๒๔ มิถุนายน

๖. วันที่ระลึกพระราชทานรัฐธรรมนูญชั่วคราว เป็นวันที่ระลึกในการที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ พระราชทานรัฐธรรมนูญการปกครอง

แผ่นดินชั่วคราวให้แก่ประชาชนชาวสยาม ตรงกับวันที่ ๒๗ มิถุนายน

๗. วันเฉลิมพระชนม์พรรษารัชชกาลปัจจุบัน คือ วันทำบุญวันเกิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชชกาลที่ ๘ (อานันทมหิดล) ตรงกับวันที่ ๒๐ กันยายน

๘. วันถวายบังคมพระบรมรูปทรงม้า เป็นวันที่ระลึกในวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าจ้าอยู่หัว รัชชกาลที่ ๕ (พระพุทธเจ้าหลวง) ตรงกับวันที่ ๒๓ ตุลาคม

๙. วันที่ระลึกลูกเสือ เป็นวันที่ระลึกของลูกเสือในวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชชกาลที่ ๖ ผู้ทรงให้กำเนิดลูกเสือสยาม ตรงกับวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน

๑๐. วันที่ระลึกพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับถาวร เป็นวันที่ระลึกในการที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่-หัวรัชชกาลที่ ๗ ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามฉะบับถาวร ให้ประกาศใช้เป็นหลักการปกครองประเทศสยามสืบไป ตรงกับวันที่ ๑๐ ธันวาคม

๑๑. วันมาฆบูชา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ บางปีก็เลื่อนไปกลางเดือน ๔ คือวันที่นิยมกันว่าเป็นวันที่สาวกล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ ๑๒๕๐ รูป ไม่ได้นัดหมายกันก็มาประชุมพร้อมกันได้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์อันเป็นหลักของพระพุทธศาสนาโดยย่อ เป็นวันประชุมใหญ่ซึ่งเรียกจาตุรงคสันนิบาต กับพระพุทธเจ้าบอกกำหนดวันปรินิพพานของพระองค์ด้วย

คำถามทวน

๑. วันสำคัญที่ควรเรียนรู้ในชั้นนี้มีกี่วัน อะไรบ้าง

๒. วันขึ้นปีใหม่คือวันอะไร

๓. วันที่ระลึกมหาจักรีคือวันอะไร

๔. เหตุไรจึงว่าวันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญ

๕. เมื่อไรเรียกว่าวันวิสาขบูชา

๖. วันเปลี่ยนแปลงการปกครองคือวันอะไร

๗. วันที่ ๒๗ มิถุนายน และวันที่ ๒๐ กันยายน สำคัญอย่างไร อธิบายเป็นวัน ๆ ไป

๘. วันที่ ๒๓ ตุลาคมคือวันอะไร สำคัญอย่างไร

๙. วันที่ระลึกลูกเสือตรงกับวันที่เท่าไร และสำคัญอย่างไร

๑๐. วันที่ ๑๐ ธันวาคมคือวันอะไร สำคัญอย่างไร

๑๑. เหตุไรจึงนิยมกันว่าวันมาฆบูชาเป็นวันสำคัญ

๑๒. จงอธิบายวันถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้ามาให้เข้าใจ

ภาค ๒

ศีลธรรม

บทที่ ๑ ความซื่อตรง

ความซื่อตรง คือความจริงไม่คดโกงหรือหลอกลวงผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา และใจ

ลักษณะของความซื่อตรง ความซื่อตรงมีลักษณะดังนี้

---

๑. ซื่อตรงต่อตนเอง กล่าวคือพูดจริงและทำดีด้วยน้ำใจจริง ไม่ฝืนใจพูดไม่ฝืนใจทำในสิ่งที่ตนรู้ว่าผิด เช่นนี้ได้ชื่อว่าซื่อตรงต่อตนเอง

๒. ซื่อตรงต่อเวลา ได้แก่การไม่ผลัดเพี้ยนเวลา ถึงเวลาทำงานต้องทำงาน ถึงเวลาเล่นต้องเล่น ให้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ เช่นไม่มาโรงเรียนสาย หรือเมื่อนัดหมายกับใครไว้ต้องไปให้ตรงตามเวลาที่นัดหมายกันเป็นต้น

๓. ซื่อตรงต่อหน้าที่ ได้แก่การทำจริงและให้ถูกต้องในการงานอันเป็นหน้าที่ของตน ไม่หลีกเลี่ยงหรือบิดพริ้วเป็นต้น

๔. ซื่อตรงต่อหมู่คณะ ได้แก่การประพฤติตนดีต่อหมู่คณะ เห็นการงานของหมู่คณะเหมือนของตน ทำความดีความชอบให้มีชื่อเสียงต่อหมู่คณะ

๕. ซื่อตรงต่อบุคคลภายนอก ได้แก่การไม่ทำไม่พูดในสิ่งที่เสียความไว้วางใจและนิยมนับถือของผู้อื่น เช่น ไม่ลักขะโมย ไม่ฉ้อโกงหรือหลอกลวงใคร ไม่กล่าวเท็จต่อผู้หนึ่งผู้ใดเป็นต้น

๖. รักวาจาจริง ได้แก่การรักษาคำพูดจริงตามที่เปล่งออกมา คำพูดใดต้องเป็นคำนั้นไม่สับปลับกลับกลอก

๗. รักเกียรติยศและชื่อเสียงของตนและของหมู่คณะ ได้แก่การประพฤติตนให้เป็นที่เชื่อถือของคนทั่วไป เช่นรักษาวาจาสัตย์ พูดอะไรเป็นนั่น ไม่ฉ้อโกงและหลอกลวงผู้อื่น ไม่หาดีใส่ตัวหาชั่วใส่ผู้อื่น เหล่านี้เรียกว่าเป็นผู้รู้จักรักษาชื่อเสียงและเกียรติยศของตนและของหมู่คณะ

คำถามทวน

๑. ความซื่อตรงคืออะไร

๒ จงบอกลักษณะของความซื่อตรงมาให้ครบ

๓. อย่างไรเรียกว่าซื่อตรงต่อเวลาและต่อตนเอง จงอธิบายพอเข้าใจ

๔. ผู้ที่ตั้งใจทำงานอันเป็นหน้าที่ของตนจนสำเร็จควรถือเป็นแบบอย่างหรือไม่ เพราะเหตุไร

๕. จงอธิบายข้อต่อไปนี้ ซื่อตรงต่อหมู่คณะ ซื่อตรงต่อบุคคลภายนอก รักวาจาจริง

๖. ประพฤติอย่างไรเรียกว่ารักษาเกียรติยศและชื่อเสียงของตนและของหมู่คณะ

บทที่ ๒ น้ำใจนักกีฬา

ลักษณะของผู้มีน้ำใจนักกีฬา ผู้ที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬานั้นจะต้องกอร์ปด้วยลักษณะและคุณสมบัติต่อไปนี้ คือ

๑. รักความยุตติธรรม หมายความว่าเมื่อจะทำการสิ่งไรต้องทำให้ถูกตามข้อบังคับระเบียบแบบแผนที่ได้กำหนดไว้ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทั้งทางกาย วาจา และใจ ไม่ลำเอียงด้วยประการใด ๆ

๒. อดทน เพราะการเล่นต่าง ๆ ย่อมมีการพลาดกาพลั้ง ฉะนั้นจะต้องมีความอดทนคือไม่แสดงความโกรธหรืออาฆาตต่อคู่แข่งขัน

๓. รักเกียรติคุณและชื่อเสียงมากกว่าจะเอาแต่ได้ถ่ายเดียว คือไม่หวังจะเอาชะนะแต่อย่างเดียว ไม่คิดเอารัดเอาเปรียบกันในทางที่ไม่ยุตติธรรม ต้องแพ้และชะนะด้วยความเที่ยงธรรมเสมอ เพื่อเกียรติคุณและชื่อเสียง

๔. เมื่อถึงคราวเสียต้องเสีย การแข่งขันกันทุก ๆ

อย่างต้องมีได้และเสีย มีแพ้และชะนะคู่กันไปเป็นธรรมดา ฉะนั้นเมื่อถึงคราวแพ้หรือเสียก็ต้องยินดียอมแพ้หรือเสียด้วยใจจริง ย่อมไม่แสดงการอาฆาตหรือเสียอกเสียใจ หรือเมื่อถึงคราวชะนะก็ไม่เยาะเย้ยว่าเปรียบเปรยฝ่ายแพ้ หรือแสดงความดีใจจนออกนอกหน้า

๕. ไม่คิดเอารัดเอาเปรียบ ได้แก่การไม่คิดเอาแต่ได้ถ่ายเดียวทั้งในทางการงาน การเล่น และการคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูง เช่นไม่คิดเอาชะนะผู้อื่นด้วยวิธีโกงหรือไม่ซ้ำเติมผู้ที่เสียเปรียบและล่มจมเป็นต้น

๖. ไม่บ้ายร้ายผู้อื่นเพื่อยกย่องตนเอง นักกีฬาที่แท้จริงจะต้องเล่นเพื่อความเจริญของหมู่คณะ มิได้หวังจะเอาชื่อเสียงฉะเพาะตน หรือเอาดีใส่ตัวเอาชั่วใส่คนอื่นเพื่อยกย่องตนเอง

๗. ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น หมายความว่าเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีหรือชะนะไม่แสดงความโกรธคิดอาฆาตมาดร้าย ถึงตนแพ้ก็ไม่แสดงกิริยาเสียใจจนเกินควร ควรทำใจให้เป็นปกติไม่ยินดียินร้ายจนออกนอกหน้า

๘. กล้าหาญในสิ่งที่ควร เช่นกล้าต่อสู้กันซึ่งๆหน้า

กล้าเข้าไหนเข้าได้ไม่สะทกสะท้านเก้อเขิน เป็นผู้ที่แข็งแรงแต่ไม่แข็งกระด้างสุภาพอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ เหล่านี้เรียกว่ากล้าหาญในสิ่งที่ควร

คำถามทวน

๑. ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬานั้นต้องมีลักษณะอย่างไรบ้าง บอกมาให้ครบ

๒. รักยุตติธรรม อดทน ไม่คิดเอารัดเอาเปรียบ หมายความว่ากระไร อธิบายเป็นอย่าง ๆ

๓. รักเกียรติคุณและชื่อเสียงมากกว่าจะเอาแต่ได้ถ่ายเดียว คืออย่างไร

๔. การบ้ายร้ายผู้อื่นเพื่อยกย่องตนเอง ควรประพฤติหรือไม่ เพราะเหตุไร

๕. ไม่อิจฉาริษยาคืออย่างไร ?

บทที่ ๓ ความสุภาพออนน้อม

ความสุภาพอ่อนน้อม คือความละมุนละม่อมเรียบร้อย ไม่หยิ่งจองหองอวดดีและถือตัว

หอสมุดแห่งชาติ

ลักษณะของความสุภาพอ่อนน้อม ผู้ที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความสุภาพอ่อนน้อมนั้นต้องกอร์ปด้วยคุณสมบัติและลักษณะดังนี้ คือ

๑. รู้จักสัมมาคารวะ ได้แก่การรู้จักแสดงความเคารพต่อบุคคล วัตถุ และสถานที่ที่ควรเคารพ ให้ถูกตามเวลาและสถานที่ที่ควร เช่นไม่แสดงความเคารพต่อบุคคลที่ปราศจากศีลธรรม หรือบุคคลที่กำลังทำธุระอยู่ในห้องส้วมเป็นต้น

๒. รู้จักปฏิบัติตนต่อผู้ใหญ่ เช่นช่วยทำกิจการของผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสั่งสอน พูดจาอ่อนหวาน เคารพนับถือต่อผู้ใหญ่ ไม่แสดงกิริยากระด้างเย่อหยิ่งทะนงตัวหรือลบหลู่ดูหมิ่นผู้ใหญ่เป็นต้น

๓. ไม่อาจเอื้อมในที่ต่ำสูง เช่นไม่ยื่นค้ำศีรษะและกายผู้ใหญ่ ไม่หยิบของเหนือศีรษะหรืออยู่ใกล้ ๆ ผู้ใหญ่ก่อนขออนุญาต หรือไม่ละลาบละล้วงหยิบของของผู้ใหญ่เป็นต้น

๔. รู้จักเคารพต่อบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้บังคับบัญชา เช่นปฏิบัติตามคำตักเตือนสั่งสอน อยู่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในบังคับบัญชา ไม่ดื้อดึงหัวแข็ง และอยู่ในระเบียบข้อบังคับโดยเคร่งครัดเป็นต้น

๕. เคารพต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ เคารพต่อชาติคือไม่กล่าวคำติเตียนชาติบ้านเมือง ไม่ประพฤติผิดกฎหมายบ้านเมือง หากินโดยชอบธรรม ไม่ทำตัวเป็นศัตรูต่อชาติ เคารพต่อศาสนาคือปฏิบัติตามคำสอนแห่งศาสนาเช่นกระทำความดี ละเว้นความชั่ว เคารพต่อพระมหากษัตริย์คือมีความจงรักภักดีไม่คิดหรือทำการประทุษร้าย เคารพต่อรัฐธรรมนูญคือปฏิบัติตามระบอบรัฐธรรมนูญ ไม่เหยียบย่ำรัฐธรรมนูญต้องเทอดไว้ที่สูงเสมอ และทำการขัดขวางเมื่อมีผู้กล่าวร้ายต่อรัฐธรรมนูญ

๖. รู้จักสำรวมกายวาจาและใจ ได้แก่การรู้จักระมัดระวังกิริยาวาจาและใจให้เรียบร้อย มิให้เป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น เช่นไม่แสดงกิริยาวาจาหยาบคายซุ่มซ่ามลวนลามผู้อื่น ไม่ยืนค้ำศีรษะหรือยืนบังตาผู้อื่น ไม่เดินเป็นหมู่กลางถนน ไม่ส่งเสียงอื้ออึงตามถนนหรือในที่ประชุมพึง หรือไม่นึกคิดผูกพยาบาทและทำร้ายผู้อื่น ไม่คิดฉ้อโกงและลักขะโมยผู้อื่น เหล่านี้เป็นต้น

๗. รู้จักกาละเทศะ ได้แก่การรู้จักเวลาอันควร และสถานที่ควร หรือรู้จักการลดหย่อนผ่อนปรนให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ เวลาและสถานที่เป็นต้น

๘. รู้จักสมบัติของผู้ดีอันพึงปฏิบัติ สมบัติของผู้ดีอันพึงปฏิบัติได้แก่หัวข้อความประพฤติของผู้ดีที่ควรปฏิบัติตามดังนี้ คือ

(๑) รู้จักรักษาความเรียบร้อยทั้งกาย วาจา และใจ เช่นไม่ใช้กิริยาข้ามกรายผู้อื่น ไม่อาจเอื้อมในที่ต่ำสูง ไม่ส่งของด้วยการเสือกไสผลักโยน ไม่ใช้วาจากระโชกกระชากและหยาบคาย ไม่ปล่อยใจให้กำเริบหยิ่งโยโสและบันดาลโทสะจนเสียกิริยาเป็นต้น

(๒) ย่อมไม่ทำอุจาดลามก เช่นไม่แต่งตัวในที่แจ้ง ไม่จิ้มแคะแกะเการ่างกายในที่ประชุมชน ไม่บ้วนขากด้วยเสียงอันดังหรือให้เปรอะเปื้อน ไม่กล่าวถึงสิ่งโสโครกอันพึงรังเกียจในที่ประชุมชน มีความพึงใจที่จะรักษาความสะอาดเป็นต้น

(๓) มีสัมมาคารวะ เช่นเปิดหมวกเมื่อเข้าชายคาบ้านผู้อื่น หรือเข้าไปในที่ควรเคารพ เช่นโบสถ์วิหารของ

ทุก ๆ ศาสนา ผู้น้อยต้องเคารพผู้ใหญ่ก่อน ผู้ชายเคารพผู้หญิงก่อน ผู้ลาเป็นผู้เคารพก่อน เมื่อทำพลาดพลั้งต่อผู้อื่นต้องออกวาจาขอโทษเสมอ ย่อมเคารพนบนอบต่อบิดามารดาและผู้ใหญ่เป็นต้น

(๔) มีกิริยาเป็นที่รัก เช่นไม่ยืนเมื่อเขานั่ง ไม่รีนเริงเมื่อเขามีทุกข์ ไม่เศร้าโศรกเมื่อเขารื่นเริง ไม่ให้แขกคอยนานและไม่ดูนาฬิกาต่อหน้าแขก ไม่กล่าวคำค่อนแคะสตรีหรือผู้อื่นในที่ชุมชน หรือรู้จักเกรงใจคนเป็นต้น

(๕) เป็นผู้มีสง่า เช่นมีกิริยาองอาจผึ่งผายพูดจาชัดถ้อยชัดคำ มีใจกว้างขวางเข้าไหนเข้าได้เป็นต้น

(๖) ปฏิบัติการงานดี เช่นทำการอยู่ในระเบียบแบบแผน ไม่ทำการแต่ต่อหน้า ไม่ถ่วงเวลาให้ผู้อื่นคอย ไม่ละเลยในการตอบจดหมาย ไม่รับวาจาคล่อง ๆ พูดสิ่งใดย่อมเชื่อถือได้ ไม่เกียจคร้านทำงานด้วยตนเองได้ทุกอย่าง ซื่อตรงต่อเวลาเป็นต้น

(๗) เป็นผู้มีใจดี เช่นไม่หัวเราะเยาะคนพิการหรือผู้ทำผิดพลาด ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อจะได้รับอันตราย

ไม่ใช้วาจาข่มขี่หรือพูดเยาะเย้ยถากถางผู้อื่น ไม่มีใจเหี้ยมโหดเป็นต้น

(๘) ไม่เห็นแต่แก่ตัวถ่ายเดียว เช่นไม่แย่งที่นั่งหรือหาความสบายก่อนผู้ใหญ่ คนแก่ เด็ก ผู้หญิงหรือคนพิการ ไม่ลืมส่งของซึ่งยืมเขามา ไม่สนทนาแต่เรื่องของตน ไม่กล่าวติเตียนของที่เขาให้ ไม่มีใจมักได้เที่ยวขอของของเขาร่ำไปเป็นต้น

(๙) มีความซื่อสัตย์สุจริตด้วยกายวาจาใจ เช่นไม่ละลาบละล้วงเข้าบ้านเรือนของผู้อื่นก่อนเจ้าของอนุญาต ไม่เที่ยวหยิบฉวยของผู้อื่น ไม่พูดจาตลบตะแลง ไม่ใช้คำสบถจนติดปาก ไม่กล่าวคำมุสา ไม่เป็นคนดีแต่ต่อหน้าแสวงหาประโยชน์ในทางชอบธรรม ตั้งอยู่ในความซื่อตรงเป็นต้น

(๑๐) ไม่ประพฤติชั่วด้วยกายวาจาใจ เช่นไม่เที่ยวเกะกะระรานทำร้ายผู้อื่น ไม่ข่มเหงผู้ที่มีกำลังอ่อนแอกว่า ไม่ทำความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ผู้อื่นเพื่อความสนุกของตน หาเงินในทางที่ชอบ ไม่เสพสุราจนติด ไม่มั่วสุม

กับสิ่งที่เลวทรามเช่นกัญชา ยาฝิ่น ไม่เล่นการพะนัน ไม่พึงใจในหญิงหรือชายที่มีเจ้าของหวงแหน ไม่ค้าขายของปลอมและของต้องห้าม ไม่เป็นพาลพอใจในการทะเลาะวิวาท ไม่พูดส่อเสียดยุยง ไม่สอพลอประจบประแจง ไม่แช่งชักให้ร้ายผู้ใด ไม่คิดปองร้ายผู้อื่น มีความละอายต่อบาป รู้จักเหนี่ยวรั้งใจตนเอง ไม่คิดทำร้ายผู้อื่นเพื่อประโยชน์ตนเป็นต้น

คำถามทวน

๑. ความสุภาพอ่อนน้อมคืออย่างไร

๒. จงบอกคุณสมบัติของความสุภาพอ่อนน้อมมาให้ครบ

๓. รู้จักสัมมาคารวะนั้นคืออย่างไร

๔. บุคคลอย่างไรเรียกว่าบุคคลที่ไม่ควรเคารพ

๕. ปฏิบัติตนต่อผู้ใหญ่นั้นคืออย่างไร

๖. ประพฤติอย่างไรเรียกว่าไม่อาจเอื้อมในที่ต่ำสูง

๗. อย่างไรเรียกว่าเคารพต่อบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้บังคับบัญชา

๘. ประพฤติอย่างไรเรียกว่าเคารพต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ

๙. สำรวมกายวาจาและใจ รู้จักกาละเทศะ คือ อย่างไร อธิบาย

๑๐. จงบอกสมบัติของผู้ดีอันพึงปฏิบัติมา ๑๐ ข้อ พอเข้าใจ

๑๑. เช่นไรเรียกว่ารักษาความเรียบร้อยทั้งกายวาจา และใจ

บทที่ ๔ ความกตัญญูกตเวที

ความกตัญญูกตเวที กตัญญูคือการรู้จักคุณผู้ที่มีคุณที่ได้ทำไว้แล้วแก่ตน กตเวทีคือการตอบแทนผู้ที่มีคุณ

ลักษณะของความกตัญญูกตเวที ผู้ที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้รู้จักคุณและตอบแทนผู้ที่มีคุณนั้น ต้องมีลักษณะและคุณสมบัติดังนี้

๑. รู้จักกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา ครูอาจารย์ ได้แก่การรู้จักคุณและตอบแทนคุณบิดามารดา ครูอาจารย์

นั่นเอง กตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดานั้นคือต้องเลี้ยงท่าน ตอบ ช่วยทำกิจธุระและเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ช่วยกันดำรงวงศ์ตระกูลให้เจริญ กตัญญูกตเวทีต่อครูอาจารย์คือ คอยรับใช้ ช่วยทำการงาน แสดงความเคารพประพฤติตนเป็นคนว่าง่ายสอนง่าย ตั้งใจฟังคำสั่งสอนโดยเคารพ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนไม่เกียจคร้าน ให้อภัยในการพลาดพลั้งของท่านไม่ถือโกรธเป็นต้น

๒. รู้จักกตัญญูกตเวทีต่อเพื่อนที่มีเมตตาจิตต์และผู้มีคุณ ได้แก่การรู้จักคุณและตอบแทนคุณต่อเพื่อนที่มีเมตตาจิตต์และผู้ที่มีคุณแก่ตน เช่นระลึกถึงบุญคุณและตอบแทนคุณเขาด้วยการให้บันสิ่งของ ช่วยรักษาทรัพย์สมบัติของเขา ช่วยเหลือเมื่อเขามีทุกข์ร้อน ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ เมื่อมีภัยเป็นที่พึ่งแก่เขาได้ คอยทัดทานเมื่อเขาจะทำชั่ว เหล่านี้เรียกว่ารู้จักกตัญญูกตเวทีต่อเพื่อนที่มีเมตตาจิตต์และผู้มีคุณ

๓. รู้จักกตัญญูกตเวทีต่อหมู่คณะ เช่นช่วยทำความดีให้ปรากฏแก่หมู่คณะ ช่วยทำกิจธุระของหมู่คณะด้วยความเต็มใจและตั้งใจ มีใจโอบอ้อมอารีเผื่อแผ่

บริจจาคทุนทรัพย์เพื่อทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ มีความสามัคคีและซื่อสัตย์ต่อกันในระหว่างหมู่คณะเป็นต้น

๔. รู้จักกตัญญูกตเวทีต่อประเทศชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ได้แก่การรู้จักคุณและตอบแทนคุณประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ กตัญญูกตเวทีต่อประเทศชาติคือประพฤติให้เป็นพลเมืองดีไม่ผ่าฝืนกฎหมายบ้านเมือง ช่วยกันบำรุงประเทศชาติให้เจริญป้องกันเมื่อมีผู้กล่าวคำติเตียนชาติ กระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อชาติ เช่นเป็นลูกเสือ สมาชิกอนุสภากาชาด ยุวชนและทหาร ช่วยเหลือชาติโดยการเสียภาษีอากรต่าง ๆ และช่วยรักษาทรัพย์สินของประเทศชาติไว้มิให้เสียหายด้วยประการใด ๆ กตัญญูต่อศาสนาคือปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาโดยเคารพ ศึกษาให้เข้าใจในธรรมคำสอนของพระศาสนาพอที่จะยึดถือเป็นหลักแห่งความประพฤติของตน บำรุงพระศาสนาให้เจริญ ป้องกันมิให้เกิดความเสื่อมเสียขึ้นแก่พระศาสนาอันจะทำให้พระศาสนาเสื่อมทรามเศร้าหมอง ชักนำผู้ที่ยังไม่เลื่อมใส

ในพระศาสนาให้เกิดความเลื่อมใส กตัญญูกตเวทีต่อพระมหากษัตริย์คือจงรักภักดีต่อพระองค์ นับถือพระองค์ว่าเป็นพระมหากษัตริย์ของเราด้วยความจริงใจ เคารพนบนอบต่อพระองค์ในฐานที่เป็นประมุขของพวกเรา ไม่ล่วงละเมิดต่อพระองค์ด้วยประการใด ๆ คอยบ้องกันและกำจัดผู้ที่กล่าวคำหมิ่นประมาทต่อพระองค์ ไม่ทำการประทุษฐร้ายต่อพระองค์เป็นต้น

คำถามทวน

๑. ประพฤติอย่างไรเรียกว่ากตัญญูกตเวที

๒. จงบอกคุณสมบัติของความกตัญญูกตเวทีมาให้ครบ

๓. วิธีแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา ครูอาจารย์นั้น แสดงอย่างไร

๔. อย่างไรเรียกว่ากตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา ครูอาจารย์

๕. กตัญญูกตเวทีต่อเพื่อนที่มีเมตตาจิตต์และผู้ที่มีคุณนั้น แสดงอย่างไร

๖. จงบอกวิธีแสดงกตัญญูกตเวทีต่อหมู่คณะมาสัก ๕ ข้อ

๗. อย่างไรเรียกว่ากตัญญูกตเวทีต่อประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อธิบายเป็นอย่าง ๆ

๘. กระทำตนอย่างไรจึงจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

บทที่ ๕ ความมัธยัสถ์

ความมัธยัสถ์ มัธยัสถ์คือการเก็บหอมรอมริบทรัพย์สมบัติเพื่อไว้ใช้ในเวลาจำเป็นตามสมควรกับฐานะของตน

ลักษณะของความมัธยัสถ์ ผู้มีความมัธยัสถ์นั้นต้องมีลักษณะดังนี้ คือ

๑. รักษาทรัพย์สมบัติของตนและของผู้อื่น ได้แก่การระวังรักษาทรัพย์สมบัติของตนที่มีอยู่และหามาได้ให้คงอยู่มิให้หมดเปลืองเร็ว และระวังรักษาทรัพย์สมบัติของผู้อื่นและของตนมิให้ศูนย์หายหรือเสียหายด้วยประการใดๆ การระวังรักษาทรัพย์ของตนนั้นคือระวังมิให้

ขะโมยลัก ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย ส่วนการระวังรักษาทรัพย์สมบัติของผู้อื่นนั้นคือช่วยระวังและดูแลมิให้ขะโมยลักหรือช่วยป้องกันของของผู้ที่ได้รับภัยทางไฟเป็นต้น

๒. รู้จักรักษาของสาธารณประโยชน์ ได้แก่การระวังรักษาของที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมเช่น ถนน สะพาน ศาลาและแม่น้ำลำคลองมิให้เสียหายหรือชำรุดหักพัง คือช่วยรักษาความสะอาดเช่นไม่ทิ้งของโสโครกลงที่ถนน สะพาน และแม่น้ำลำคลอง และไม่ทำลายของสาธารณประโยชน์เหล่านี้ให้ชำรุดหักพัง หากมีปรากฏขึ้นต้องช่วยกันจัดการซ่อมแซมให้ดีดังเดิม จะเป็นทางกำลังกายหรือกำลังทรัพย์ก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร

๓. รู้จักเก็บเล็กผะสมน้อย คือรู้จักเก็บทรัพย์สมบัติที่หามาได้ทีละเล็กละน้อยให้มีผลเพิ่มพูลขึ้น เช่นผักหัดเก็บเงินที่หามาได้ทีละน้อย ๆ แม้แต่วันละ ๑ สตางค์ก็ยังดี ปีหนึ่งจะเก็บได้ ๓๖๕ สตางค์ มากปีเข้าจำนวนเงินที่เก็บจะเพิ่มพูลมากขึ้นทุกที เมื่อเก็บได้มากแล้วจงนำไปฝากคลังออมสินเพื่อให้เกิดผลประโยชน์เพิ่มขึ้น

๔. รู้จักถนอมเครื่องใช้ หมายความว่าให้รู้จักมีความเสียดายเครื่องใช้สอยต่าง ๆ คือถนอมใช้มิให้เกิดมีการแตกหักหรือฉีกขาดเสียหายได้ เมื่อฉีกขาดเสียหายต้องจัดการซ่อมแซมให้ดีอย่างเก่า สิ่งของเครื่องใช้ต้องจัดเก็บให้ถูกที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ถ้าเห็นของสิ่งใดหายต้องเสาะแสวงหาทันที เพราะเมื่อหายแล้วต้องซื้อหามาใหม่เปลืองเงินทองโดยใช่เหตุ จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้รู้จักถนอมเครื่องใช้

๕. รู้จักรักษาของเก่าให้ถาวร ได้แก่การรู้จักซ่อมแซมของเก่าคร่ำคร่าให้ดีอย่างเดิม ใช้เป็นประโยชน์ต่อไปอีกได้ เช่นเมื่อเห็นสิ่งของเครื่องใช้สิ่งไหนชำรุดหักพังพอจะซ่อมแซมได้ ก็ควรจัดการซ่อมแซมให้ดีขึ้น ไม่ควรจะทอดทิ้งเสีย จะได้ไม่ต้องซื้อหามาใหม่ให้เปลืองเงิน

คำถามทวน

๑. ความมัธยัสถ์คืออะไร

๒. ผู้มีความมัธยัสถ์นั้นต้องมีลักษณะอย่างไร บอกมาให้ครบ

๓. รักษาทรัพย์สมบัติของตนและผู้อื่นคืออย่างไร จงบอกวิธีรักษาทรัพย์ของตนมาให้เข้าใจ

๔. ประพฤติอย่างไรเรียกว่ารู้จักรักษาของสาธารณประโยชน์

๕. เก็บเล็กผะสมน้อยคืออย่างไร อธิบายให้เข้าใจ

๖. จงบอกวิธีถนอมของใช้มาตามที่ทราบ

๗. อย่างไรเรียกว่ารู้จักรักษาของเก่าให้ถาวร

บทที่ ๖ ความอุตสาหะ

ความอุตสาหะ คือความมานะบากบั่นไม่ย่อท้อต่อความเหนื่อยยากในการประกอบการงานต่าง ๆ อันเป็นหน้าที่ของตน

ลักษณะของความอุตสาหะ ผู้มีความอุตสาหะมีลักษณะดังนี้

๑. อุตสาหะในการงานและการอาชีพ คือเป็นผู้มีความเพียรพยายามมานะบากบั่นในการประกอบการงาน

และการอาชีพของตน แม้การนั้นจะยากลำบากสักเพียงไร ก็ไม่ท้อถอยพยายามทำไปจนสำเร็จ เพื่อความสุขของตนในภายหน้า เช่นพยายามต่อการศึกษาเล่าเรียนและการประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบเป็นต้น

๒. อดทน คือมีความอดทนต่อความเหนื่อยยากทั้งหลายมุ่งหวังจะให้การงานของตนเป็นผลสำเร็จลุล่วงไป เช่นทนกรากกรำ ทนแดด ทนฝน ทนหนัก ทนต่อการเจ็บปวดเมื่อยล้าต่าง ๆ เป็นต้น

๓. ตั้งใจจริง คือเมื่อจะทำการงานใด ๆ ก็ทำด้วยความตั้งใจไม่หลีกเลี่ยงเบี่ยงบ่ายหรือบิดพริ้ว หนักเอาเบาสู้ ทนพยายามทำการนั้น ๆ จนเป็นผลสำเร็จ

๔. มีจิตต์แน่วแน่ หมายความว่าไม่เป็นคนใจรวนเรต่อการงานที่ทำ คือเมื่อตั้งใจทำสิ่งใดแล้วต้องทำด้วยความระมัดระวังและให้แล้วเสร็จตามที่ตั้งใจไว้ ไม่เป็นคนจับจด คือทำสิ่งนั้นนิดสิ่งนี้หน่อยทำอะไรไม่สำเร็จเป็นชิ้นเป็นอันเหล่านี้เป็นต้น

๕. กระทำตนให้เป็นประโยชน์อยู่เสมอ หมายความว่าต้องเป็นผู้รู้จักเสียดายเวลา ไม่ปล่อยเวลาให้ล่วงไป

เสียโดยเปล่าประโยชน์ ในการเที่ยวกลางคืนและดูการมหรสพต่าง ๆ เมื่อมีเวลาว่างและโอกาสก็รีบฉวยโอกาสนั้น ๆ ประกอบการงานให้เป็นประโยชน์แก่ตนและผู้อื่นเสมอ เช่นช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน รับจ้างตักน้ำขนของ ผ่าฟืน ทำสวน และค้นคว้าหาความรู้ใส่ตน เหล่านี้เรียกว่ากระทำตนให้เป็นประโยชน์อยู่เสมอ

คำถามทวน

๑. ความอุตสาหะคืออะไร

๒. จงบอกลักษณะของความอุตสาหะมาให้ครบ

๓. อุตสาหะในการงานและการอาชีพคืออย่างไร ชักตัวอย่างประกอบด้วย

๔. จงอธิบายข้อต่อไปนี้ให้เข้าใจ อดทน ตั้งใจจริง มีจิตต์แน่วแน่

๕. ผู้ที่ปล่อยเวลาให้หมดเปลืองไปโดยเปล่าประโยชน์ดีหรือไม่ เพราะเหตุไร

๖. กระทำอย่างไรบ้างจึงเรียกว่าประกอบการงานให้เป็นประโยชน์อยู่เสมอ

บทที่ ๗ ความสามัคคี

ความสามัคคี คือความพร้อมเพรียง รักใคร่ปรองดอง กลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในระหว่างหมู่คณะ

ลักษณะความสามัคคี ทางที่จะชี้ให้เห็นว่าหมู่คณะใดมีความสามัคคีรักใคร่ปรองดองกัน จะต้องกอปร์ด้วยลักษณะต่อไปนี้

๑. รักระเบียบและวินัย คืออยู่ในระเบียบและวินัยของหมู่คณะโดยเคร่งครัด ไม่ฝ่าฝืนระเบียบและวินัยนั้น

๒. รักที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หมายความว่าไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวคิดเอารัดเอาเปรียบหรือแก่งแย่งกัน มุ่งหวังแต่จะคอยช่วยเหลือเผื่อแผ่กันและกัน เพื่อหวังความเจริญของหมู่คณะถ่ายเดียว

๓. ย่อมไม่ถือตนเองเป็นที่ตั้ง หมายความไม่ถือในความคิดความเห็นและใจของตนถ่ายเดียว ย่อมทำตามเสียงและความคิดเห็นของหมู่คณะเป็นส่วนสำคัญ

๔. ยอมเสียสละ คือเมื่อถึงคราวควรสละต้องยอม

เสียสละเพื่อความเจริญถาวรของส่วนรวม เช่นสละความสุขของตนเพื่อหมู่คณะ สละชีวิตเลือดเนื้อเพื่อประเทศชาติศาสนาพระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญเมื่อถึงเวลาอันควรเป็นต้น

๕. ย่อมทรงไว้ซึ่งเกียรติยศและชื่อเสียงของพวกเหล่าและหมู่คณะมากกว่าจะเอาแต่ได้ถ่ายเดียว ได้แก่การถือหรือรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงเกียรติยศของหมู่คณะมิให้เสื่อมเสีย ด้วยการประพฤติแต่ในทางดีที่จะนำชื่อเสียงเกียรติยศและความเจริญมาสู่หมู่คณะของตน

<u>คุณของความสามัคคี</u> สามัคคีมีคุณดังนี้ คือ

๑. สามารถทำให้ช่วยกันทำการงานที่ยากลำบากและใหญ่โตได้สำเร็จ

๒. มีผู้คิดทำอันตรายได้ยาก

๓. ทำให้หมู่คณะ ประเทศชาติ มีความมั่นคงแข็งแรง และเจริญรุ่งเรือง

๔. ได้รับความสงบสุข

<u>โทษของการไม่สามัคคี</u> การแตกสามัคคีกันให้โทษดังนี้

๑. ทำให้หมู่คณะประเทศชาติล่มจมไม่ถาวรมั่นคง

๒. ไม่มีผู้เกรงกลัว

๓. ทำให้ประกอบการงานที่ต้องทำร่วมกันไม่สำเร็จ

๔. ได้รับความเดือดร้อนด้วยประการต่าง ๆ

คำถามทวน

๑. ความสามัคคีคืออะไร

๒. เราจะทราบได้อย่างไรว่าหมู่คณะหนึ่งหมู่คณะใดสามัคคีกัน

๓. จงอธิบายลักษณะของความสามัคคีมาเป็นข้อ ๆ ทุกข้อ

๔. สามัคคีมีคุณอย่างไร

๕. การไม่สามัคคีกันให้โทษอย่างไรบ้าง

บทที่ ๙ ศาสนา

ศาสนาคืออะไร ศาสนาคือธรรมอันเป็นคำสอนของศาสดาผู้ตั้งศาสนานั้น ๆ เพื่ออบรมสั่งสอนให้ประชาชนพลเมืองประพฤติดีประพฤติชอบด้วยกายวาจาใจ เช่น

พุทธศาสนาก็คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดศาสนาพุทธ คำสอนของพระพุทธเจ้าได้แก่พระธรรมและพระวินัยนั่นเอง ส่วนคริสตศาสนาก็คือคำสอนของพระเยซูซึ่งเป็นผู้ตั้งศาสนาคริสเตียน และศาสนาอิสลามคือคำสอนของพระมะหะหมัดซึ่งเป็นผู้ตั้งศาสนาอิสลาม

ประวัติผู้ตั้งศาสนา เช่นผู้ตั้งศาสนาพุทธคือพระพุทธเจ้า พระองค์กำเนิดในตระกูลกษัตริย์ เป็นโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ กษัตริย์ผู้ครองกรุงกบิลพัสดุ์ซึ่งตั้งอยู่ตอนกลางประเทศอินเดีย พระมารดาของพระองค์ทรงพระนามว่า "พระนางมหามายา" พระพุทธเจ้าซึ่งมีพระนามเดิมว่า "พระสิทธัตถะ" ประสูติณวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีจอ เมื่อพระสิทธัตถะมีพระชนม์ได้ ๑๖ พรรษา พระราชบิดาก็ขอพระนางพิมพามาอภิเศกกับพระสิทธัตถะ พระองค์ได้รับความสุขสำราญสืบมาจนพระชนม์ได้ ๒๙ พรรษา จึงมีพระโอรสอันเกิดแต่พระนางพิมพาพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า "พระราหุล" เมื่อพระสิทธัตถะมีพระชนม์ได้ ๒๙ พรรษา ก็เสด็จออกบวชเพื่อแสวงหาธรรมคำสอนมาสั่งสอนให้มนุษย์รู้จักผิดและชอบ เป็น

ท 8384

เวลา ๖ ปีก็สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้าตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ พระองค์ทรงสั่งสอนประชาชนเป็นเวลา ๔๕ ปี จึงปรินิพพานณวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ รวมพระชนม์ได้ ๘๐ พรรษา

ผู้ตั้งศาสนาคริสเตียนคือพระเยซู ประวัติของพระเยซูนั้นปรากฏว่ามารดาชื่อมาเรีย แต่บิดาไม่ปรากฏ เพราะนางได้มีครรภ์ขึ้นก่อนที่จะได้อยู่กินเป็นสามีภริยากับโยเสพผู้ที่หมั้นกันไว้แล้ว ครั้นพระเยซูเติบโตขึ้น ได้เก็บเอาข้อความที่ดีในศาสนายิวมาสั่งสอน ประกาศตัวเป็นลูกของพระยะโฮวาเป็นเจ้า เมื่อพระเยซูมีศิษย์มากขึ้น พวกหัวหน้าในศาสนายิวเห็นว่าจะเป็นภัยแก่ศาสนาของตน จึงจับพระเยซูมาประหารชีวิตทรมานโดยตอกตะปูมือและเท้าตรึงไว้กับไม้กางเขนจนถึงแก่ความตาย

คำสั่งสอนที่สำคัญของศาสนา ศาสนาทุกศาสนาย่อมมีคำสั่งสอนที่ดีด้วยกันทั้งสิ้น และมุ่งอบรมสั่งสอนประชาชนให้ประพฤติดี เว้นจากการประพฤติชั่ว ตามลัทธิของศาสนานั้น ๆ ที่นิยมกันว่าดี เช่นคำสั่งสอนที่

สำคัญในพุทธศาสนาสอนว่า ‘ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น

คำถามทวน

๑. ศาสนาคืออะไร

๒. จงเล่าประวัติผู้ตั้งศาสนาพุทธมาพอสังเขป

๓. คำสอน ของพุทธศาสนา ย่อมมุ่งหมายเป็นอย่างไรกัน

๔. คำสั่งสอนที่สำคัญในพุทธศาสนาสอนว่ากระไร

๕. ผู้ตั้งศาสนาคริสเตียนคือใคร มีประวัติมาอย่างไร อธิบายมาพอเข้าใจ

๖. ใครเป็นผู้ตั้งศาสนาอิสลาม

นายสมพร บำรุงศิริ ผู้พิมพ์โฆษณา
โรงพิมพ์ยิ้มศรี มุมถนนอุณากรรณ พ.ศ. ๒๔๘๑

เรานี้เกิดมาแล้วชาตินึง

ควรคำนึงถึงชาติศาสนา

ไม่ควรให้เสียทีที่เกิดมา

ในหมู่ประชาชาวไทย

พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๖

เรานี้เกิดมาแล้วชาติหนึ่ง

ควรคำนึงถึงชาติศาสนา

ไม่ควรให้เสียทีที่เกิดมา

ในหมู่ประชาชาวไทย

พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๖